Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

4 декември 2025 година*

„Преюдициално запитване — Хармонизиране на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество — Директива 2001/29/ЕО — Членове 2—4 — Право на възпроизвеждане — Понятие за произведение — Авторскоправна закрила на произведенията на приложното изкуство — Проверка за оригиналност на обект на приложното изкуство — Понятие за свободен и творчески избор — Критерии за преценка на този избор — Преценка на нарушението на изключителните права“

По съединени дела C-580/23 и C-795/23

с предмет две преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Svea Hovrätt Patent- och marknadsöverdomstolen (Апелативен съд Стокхолм, заседаващ като апелативен патентен и търговски съд, Швеция) (C-580/23) и Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия) (C-795/23) с актове съответно от 20 септември 2023 г. и 21 декември 2023 г., постъпили в Съда съответно на 21 септември 2023 г. и 21 декември 2023 г., в рамките на производства по дела

Mio AB,

Mio e-handel AB,

Mio Försäljning AB

срещу

Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag (C-580/23)

и

USM U. Schärer Söhne AG

срещу

konektra GmbH,

LN (C-795/23)

СЪДЪТ (първи състав),

* Езици на производството: немски и шведски.

състоящ се от: F. Biltgen, председател на състава, T. von Danwitz, заместник-председател на Съда, изпълняващ функцията на съдия от първи състав, I. Ziemele (докладчик), A. Kumin и S. Gervasoni, съдии,

генерален адвокат: M. Szpunar,

секретар: C. Strömholm, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 30 януари 2025 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за Mio AB, Mio e-handel AB и Mio Försäljning AB, от Å. Hellstadius, M. Johansson и R. Wessman, advokater,

– за konektra GmbH и LN, от R. Hirsch и N. Tretter, Rechtsanwälte,

– за Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag, от M. Bruder и H. Wistam, advokater,

– за USM U. Schärer Söhne AG, от E. Keller и V. Zipperich, Rechtsanwälte,

– за френското правителство, от R. Bénard и E. Timmermans, в качеството на представители,

– за нидерландското правителство, от M. K. Bulterman и J. M. Hoogveld, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от C. Faroghi, J. Samnadda и G. von Rintelen, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 8 май 2025 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Двете преюдициални запитвания се отнасят до тълкуването на членове 2—4 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, 2001 г., стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230).

2 Запитванията са отправени в рамките на два спора съответно между Mio AB, Mio e-handel AB и Mio Försäljning AB, учредени по шведското право дружества (наричани по-нататък „Mio“), и Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag, учредено по шведското право дружество (наричано по-нататък „Asplund“) (C-580/23), от една страна, и USM U. Schärer Söhne AG, учредено по швейцарското право дружество (наричано по-нататък „USM“), и

konektra GmbH, учредено по германското право дружество, и LN, негов директор (наричани по-нататък „Konektra“) (C-795/23), от друга страна, относно твърдени нарушения на авторското право.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 2001/29

3 Съображения 4, 9, 10 и 60 от Директива 2001/29 гласят:

„(4) Хармонизирана правна рамка в областта на авторското право и сродните му права, като се повишава правната сигурност и едновременно с това се осигурява високо ниво на закрила на интелектуалната собственост, ще насърчи значителни инвестиции в творческите и иновационни дейности, включително в инфраструктурата на мрежи, и ще доведе на свой ред до растеж и засилена конкуренция на европейската промишленост както в областта на предоставянето на съдържание, така и в тази на информационните технологии и по-общо в голям брой промишлени и културни сектори. Това ще гарантира заетостта и насърчи създаването на нови работни места.

[…]

(9) Всяка хармонизация на авторското право и сродните му права трябва да се основава на висока степен на закрила, тъй като такива права са основни за интелектуалното творчество. Тяхната защита спомага, за да гарантира поддържането и развитието на творческия процес в интерес на авторите, артистите изпълнители, продуцентите, потребителите, културата, промишлеността и публиката като цяло. Интелектуалната собственост следователно е призната за неразделна част от собствеността.

(10) Ако авторите или артистите изпълнители следва да продължат творческата си и артистична работа, те трябва да получат съответно възнаграждение за използването на техните произведения, както и продуцентите, за да бъдат в състояние да финансират това произведение. Инвестициите, необходими за създаването на продукти като звукозаписи, филми или аудио-визуално произведение, и на услуги, например услугите „до поискване“, са значителни. Необходима е адекватна правна закрила на правата върху интелектуална собственост, за да се гарантира наличието на такова възнаграждение и за да се гарантира възможността за задоволителна възвръщаемост от тези инвестиции.

[…]

(60) Закрилата, предвидена в настоящата директива, следва да не накърнява националните правни разпоредби или разпоредбите на Общността в други области като индустриалната собственост, защитата на данните, услугите за условен достъп, достъп до обществени документи и правилото за хронология на използване на медиите, което може да се отрази на закрилата на авторското право или на сродните му права“.

4 Член 2 от тази директива е озаглавен „Право на възпроизвеждане“ и гласи:

„Държавите членки предвиждат изключителното право да разрешават или забраняват пряко или непряко, временно или постоянно възпроизвеждане по какъвто и да е начин и под каквато и да е форма, изцяло или частично:

а) за авторите — на техните произведения;

б) за артистите изпълнители — на фиксирането на техните изпълнения;

в) за продуценти на звукозаписи — на техните звукозаписи;

г) за продуцентите — на първото фиксиране на филми, по отношение на оригинала и копията на техните филми;

д) за радио- и телевизионните организации — за фиксирането на техните излъчвания, независимо дали тези излъчвания са предавани по жичен път или по въздуха, включително чрез кабел или спътник“.

5 Член 3 от посочената директива е озаглавен „Право на публично разгласяване на произведения и право на предоставяне на публично разположение на други закриляни обекти“ и предвижда:

„1. Държавите членки предоставят на авторите изключително право да разрешават или забраняват публичното разгласяване на техни произведения по жичен или безжичен път, включително предоставяне на публично разположение на техни произведения по такъв начин, че всеки може да има достъп до тях от място и във време, самостоятелно избрани от него.

2. Държавите членки предвиждат […] изключително право да разрешават или забраняват предоставяне на публично разположение по жичен или безжичен път по такъв начин, че всеки да има достъп до тях от място и във време, самостоятелно избрани от него:

а) за изпълнителите — на фиксиранията на техните изпълнения;

б) за продуценти на звукозаписи — на техните звукозаписи;

в) за продуцентите — на първото фиксиране на филми, на оригинала и копията на техните филми;

г) за радио- и телевизионните организации — за фиксирането на техните излъчвания, независимо дали тези излъчвания са предавани по жичен път или по въздуха, включително чрез кабел или спътник.

3. Правата, посочени в параграфи 1 и 2, не се изчерпват чрез акт на публично разгласяване или предоставяне на публично разположение, както е определено в настоящия член“.

6 Член 4 от същата директива е озаглавен „Право на разпространение“ и гласи:

„1. Държавите членки предвиждат за авторите по отношение на оригинала на техните произведения или на техни копия изключителното право да разрешават или забраняват всякаква форма на публично разпространяване чрез продажба или по друг начин.

2. Правото на разпространение не се изчерпва в [Европейската общност] по отношение на оригинала или копия от произведението, освен когато първата продажба или друго прехвърляне на собствеността в Общността на този обект се извършва от притежателя на права или с неговото съгласие“.

7 Член 5 от Директива 2001/29 е озаглавен „Изключения и ограничения“ и предвижда:

„1. Временни действия на възпроизвеждане, посочени в член 2, които имат преходен или инцидентен характер, които представляват неразделна и съществена част от технологичния процес и чиято единствена цел е да позволи:

а) предаването в мрежа между трети лица чрез посредник или

б) законно използване

на произведение или закрилян обект, и които нямат самостоятелно стопанско значение, се освобождават от правото на възпроизвеждане, предвидено в член 2.

[…]

5. Изключенията и ограниченията, предвидени в параграфи 1, 2, 3 и 4, се прилагат само в някои специални случаи, които не засягат нормалното използване на произведението или друг закрилян обект, и не засягат неоправдано законните интереси на притежателя на права“.

8 Член 9 от тази директива е озаглавен „Продължително прилагане на други правни разпоредби“ и предвижда, че тя не засяга разпоредбите, отнасящи се до други области.

Директива 98/71/ЕО

9 Съображение 8 от Директива 98/71/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 13 октомври 1998 година относно правната защита на индустриални дизайни (ОВ L 289, 1998 г., стр. 28; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 24, стр. 106) гласи:

„[К]ато имат предвид, че в отсъствието на хармонизация на законодателството за авторски права е важно да се установи принцип на [кумулиране] на защитата в рамките на законодателство за защита на специално регистрирани индустриални дизайни и закони за авторски права, докато държавите членки разполагат със свободата да установят степента на защита на авторските права и условията, при които такава защита се предоставя“.

10 Член 17 от тази директива е озаглавен „Отношение към авторското право“ и предвижда:

„Индустриален дизайн, който е защитен с право върху дизайн, регистриран в държава членка в съответствие с настоящата директива, подлежи на защита и по закона за авторското право на тази държава от датата на създаване на дизайна или фиксирането му под някаква форма. Степента, до която и условията, при които се предоставя такава защита, включително изискваната степен на оригиналност, се определят от всяка държава членка“.

Регламент (ЕО) № 6/2002

11 Съображение 32 от Регламент (ЕО) № 6/2002 на Съвета от 12 декември 2001 година относно промишления дизайн на Общността (ОВ L 3, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 33, стр. 70) гласи:

„При липса на пълна хармонизация на авторското право е важно да се разреши кумулативният принцип на закрила на промишлените дизайни на Общността и закрилата с авторското право, като същевременно на държавите членки се предоставя пълна свобода за определяне обхвата на закрилата с авторско право и на условията, при които е осигурена тази закрила“.

12 В член 3, буква а) от този регламент понятието „промишлен дизайн“ е определено по същия начин както в член 1, буква а) от Директива 98/71.

13 Член 96 от посочения регламент е озаглавен „Отношение към другите форми на закрила по националното право“ и параграф 2 от него предвижда:

„Промишлен дизайн, ползващ се със закрила на промишлен дизайн на Общността, се ползва и от предоставената му закрила от правото в сферата на авторското право на държавите членки, от датата, на която е бил създаден и установен в определена форма. Обхватът и условията за предоставяне на такава закрила, включително и необходимата степен на оригиналност, се определят от всяка една държава членка“.

Шведското право

14 Съгласно член 1 от Lagen om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (1960:729) (Закон за авторското право върху литературни и художествени произведения (1960:729) (SFS 1960, бр. 729), в редакцията, приложима за спора в главното производство по дело C-580/23 (наричан по-нататък „Законът за авторското право върху литературни и художествени произведения“):

„Всеки, който е създал литературно или художествено произведение, има авторско право върху произведението, независимо дали то представлява:

1. писмена или устна художествена измислица или описание,

2. компютърна програма,

3. музикално или драматично произведение,

4. кинематографично произведение,

5. фотографска творба или всякакво друго произведение на визуалното изкуство,

6. произведение на архитектурата или приложното изкуство, или

7. обективирано по друг начин произведение“.

15 Съгласно член 2 от Закона за авторското право върху литературни и художествени произведения, при спазване на някои ограничения, авторското право включва изключителното право на разпореждане с дадено произведение посредством неговото възпроизвеждане или предоставянето му на публично разположение, независимо дали в оригиналната или променена форма, в превод или адаптация, в друга литературна или художествена форма или посредством други техники. „Възпроизвеждане на произведение“ е всяко пряко или непряко, временно или постоянно, цялостно или частично възпроизвеждане на произведение по какъвто и да е начин и под каквато и да е форма. Предоставяне на произведението на публично разположение е налице например когато произведението се разгласява сред обществеността или когато екземпляри от произведението се предлагат за продажба, отдаване под наем или даване в заем или се разпространяват по друг начин сред обществеността.

16 Член 53, буква b) от Закона за авторското право върху литературни и художествени произведения предвижда, че съдът може да разпореди на всяко лице, което извършва или подпомага действия, съставляващи нарушение на авторското право, да преустанови тези действия, а в противен случай да му наложи санкция.

Германското право

17 Член 2 от Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte (Urheberrechtsgesetz) (Закон за авторското право и сродните му права (Закон за авторското право) от 9 септември 1965 г. (BGBl. 1965 I, стр. 1273), в редакцията, приложима за спора в главното производство по дело C-795/23, е озаглавен „Закриляни произведения“ и параграф 1, точка 4 от него предвижда, че закриляните литературни, научни и художествени произведения включват по-специално произведенията на изящните изкуства, включително архитектурните произведения и произведенията на приложното изкуство, както и проектите за такива произведения. Съгласно член 2, параграф 2 само личните интелектуални творби са произведения по смисъла на този закон.

Споровете в главните производства и преюдициалните въпроси

Дело C-580/23

18 Asplund проектира и произвежда мебели за вътрешно обзавеждане. Сред предлаганите от Asplund продукти са по-специално и маси за трапезария от серията „Palais Royal“.

19 Mio осъществява дейност по търговия на дребно с мебели и предмети за вътрешна украса. Сред предлаганите от Mio продукти са по-специално и маси за трапезария от серията мебели „Cord“.

20 През октомври 2021 г. Asplund предявява иск за нарушение на авторските права срещу Mio пред Patent- och marknadsdomstolen (Патентен и търговски съд, Швеция). С този иск Asplund моли по-специално посочения съд да забрани на Mio да произвежда, пуска на пазара или продава маси за трапезария от серията мебели „Cord“, или в противен случай да му наложи санкция, като твърди, че масите от серията „Palais Royal“ са защитени с авторско право като произведения на приложното изкуство и поради това масите за трапезария от серията мебели „Cord“ нарушават авторското право, доколкото имат големи сходства с масите от серията „Palais Royal“.

21 Mio оспорва тезата, че масите от серията „Palais Royal“ се ползват с авторскоправна закрила, като твърди, че тези маси не са достатъчно оригинални, за да получат съответната закрила. Според Mio дизайнът на тези маси се основава на прости разновидности на промишлени дизайни, известни по-рано и вписани в регистъра на регистрираните промишлени дизайни на Европейския съюз. Във всеки случай, дори масите от серията „Palais Royal“ да били защитени с авторско право, тази защита била ограничена и стеснена и съществуващите между двата разглеждани модела маси различия били достатъчни, за да се установи, че масите на Mio не нарушават авторското право.

22 Patent- och marknadsdomstolen (Патентен и търговски съд) уважава иска на Asplund, като отбелязва, че масите от серията „Palais Royal“ са защитени с авторско право като произведения на приложното изкуство и че масите за трапезария от серията мебели „Cord“ представляват нарушение на авторското право.

23 Mio обжалва решението на Patent- och marknadsdomstolen (Патентен и търговски съд) пред запитващата юрисдикция, Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Апелативен съд Стокхолм, заседаващ като апелативен патентен и търговски съд, Швеция).

24 Запитващата юрисдикция има съмнения по същество дали масите от серията „Palais Royal“ се ползват с авторскоправна закрила като „произведения“. Тя иска да се установят критериите, които позволяват да се определи дали даден обект е оригинален, така че да може да се счита за „произведение“ по смисъла на член 2, буква а) от Директива 2001/29, в съответствие със съдебната практика, установена с решение от 12 септември 2019 г., Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721).

25 Запитващата юрисдикция уточнява, че за да може даден обект да се разглежда като оригинален, е необходимо и достатъчно той да отразява личността на автора, представлявайки проява на неговия свободен и творчески избор. Когато реализирането на даден обект е било обусловено от технически съображения, правила или от други изисквания, които не са оставили място за упражняването на творческа свобода, този обект не може да се разглежда като притежаващ необходимата оригиналност, за да бъде произведение. Запитващата юрисдикция обаче отбелязва, че даден обект може да отговаря на такова изискване за оригиналност дори когато реализирането му е било обусловено от технически съображения, стига това да не е попречило на автора да отрази личността си в този обект, като прояви своя свободен и творчески избор.

26 В това отношение запитващата юрисдикция припомня, че за да прецени дали даден обект е оригинално творение, трябва да вземе предвид всички релевантни обстоятелства, налице към момента на разработването му, независимо от външните и последващи създаването му фактори.

27 Съществува обаче неяснота относно начина, по който трябва да се извърши конкретната преценка за оригиналност на даден обект и кои фактори трябва да се вземат предвид, за да се определи дали даден обект на приложното изкуство отразява личността на своя автор, като представлява проява на неговия свободен и творчески избор.

28 Според запитващата юрисдикция е достатъчно авторът на даден обект да е разполагал със свобода на действие и действително да е взел различни решения при създаването му, този избор да не е бил обусловен от технически съображения, правила или изисквания и по някакъв начин да намира отражение и проява в обекта. Толкова широко тълкуване на практика означава, че отправна точка за преценката на оригиналността на даден обект е самият творчески процес и направеният от автора в този процес избор. Това тълкуване означава също, че по принцип всеки направен от автора в процеса на създаване на даден обект избор, който не е обусловен от технически съображения, правила или изисквания, трябва да се счита за свободен и творчески.

29 В това отношение запитващата юрисдикция смята, че съгласно посоченото тълкуване преценката на компетентния съд за оригиналност на даден обект се фокусира върху творческия процес и направения от автора в този процес избор, а не върху това дали самият обект — или крайният резултат от творческия процес — действително е проява на творческо усилие. Така въпросът дали обектът е достатъчно оригинален, е по-скоро „доказателствен, а не правен въпрос“.

30 Освен това запитващата юрисдикция отбелязва, че подобно тълкуване на изискването за оригиналност на даден обект съответно означава да се поставят сравнително ниски изисквания към творческия и свободен избор, който трябва да е направен от автора и да намира израз в обекта. Това може да доведе до предоставяне на авторскоправна закрила на обекти, които не заслужават да бъдат квалифицирани като „произведения“. Освен това така може да се стигне до предоставяне на закрила като произведения на прости обекти, които не са създадени с художествена цел или във всеки случай не притежават „художествена индивидуалност“.

31 Запитващата юрисдикция счита, че заниженото изискване за оригиналност на обектите на приложното изкуство създава и опасност от изпразване от съдържание на по-ограничената закрила на промишлените дизайни. В този контекст посочената юрисдикция изразява съмнения относно начина, по който заниженото изискване за оригиналност на обектите на приложното изкуство би се съотнасяло към изискването за оригиналност, необходимо за получаване на закрила на промишлени дизайни. Въпреки че авторското право и правото върху промишлените дизайни преследват различни цели, не изглежда разумно дизайн, който не е достатъчно оригинален, за да получи закрила като промишлен дизайн, да може да се ползва от авторскоправна закрила като произведение. Според запитващата юрисдикция, както Съдът е постановил в решение от 12 септември 2019 г., Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721), макар закрилата на промишлените дизайни и авторскоправната закрила да могат да бъдат предоставяни кумулативно на един и същи обект на приложното изкуство, това кумулиране е допустимо само в определени случаи. Установяването на много занижено изискване за оригиналност обаче създава риск обектите на приложното изкуство в повечето случаи да могат да получат двойна закрила.

32 За сметка на това е възможно и различно тълкуване, а именно че преценката дали даден обект на приложното изкуство отразява личността на своя автор, като представлява проява на неговия свободен и творчески избор, трябва да има за отправна точка самия

съответен обект. Самият обект трябва да отразява личността на своя автор и да разкрива известна степен на артистичност или да притежава това, което поне в миналото се е определяло в Швеция и по-специално в Германия като „праг на оригиналност“ („verkshöjd“). Преценка в съответствие с това различно тълкуване може да означава, че обектът трябва да притежава определена оригиналност и в известен смисъл да е уникален. С други думи, той трябва да представлява обект, който е постигнал определена степен на независимост и оригиналност и чрез който се проявява индивидуалността на автора.

33 При тези обстоятелства Svea Hovrätt Patent- och marknadsöverdomstolen (Апелативен съд Стокхолм, заседаващ като апелативен патентен и търговски съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Как следва да се извърши проверката, за да се прецени дали обект на приложното изкуство се ползва с широкообхватната закрила на авторското право като произведение по смисъла на членове 2—4 от [Директива 2001/29], а също така кои фактори трябва или е трябвало да се вземат предвид, за да се определи дали този обект отразява личността на автора, представлявайки проява на неговия свободен и творчески избор? В това отношение по-конкретно се поставя въпросът дали проверката за оригиналност следва да се съсредоточи върху елементите, свързани с творческия процес и авторовото обяснение на конкретния му избор при създаването на обекта, или върху елементите, свързани със самия обект и крайния резултат от творческия процес, както и върху въпроса дали самият обект има художествен ефект.

2) За отговора на въпрос 1, както и на въпроса дали даден обект на приложното изкуство отразява личността на автора, представлявайки проява на неговия свободен и творчески избор, какво е значението на обстоятелствата, че:
   а) обектът се състои от елементи, откривани в широкоразпространени форми?
   б) обектът се основава на вече познат промишлен дизайн и представлява негова разновидност или текуща тенденция в този дизайн?
   в) идентични или сходни обекти са били създадени преди или — независимо от и без познаване на обекта на приложното изкуство, за който се иска закрила като произведение — след създаването на въпросния обект?

3) Как следва да се преценява сходството и какво сходство се изисква при разглеждането на въпроса дали даден обект на приложното изкуство, с който се твърди, че се нарушават права, попада в обхвата на закрилата на произведенията и нарушава изключителното право, което съгласно членове 2—4 от [Директива 2001/29] трябва да се предостави на автора на съответното произведение? В това отношение по-специално се пита дали проверката трябва да се съсредоточи върху това дали произведението е разпознаваемо в обекта, с който се твърди, че се нарушават права, или върху това дали този обект създава същото цялостно впечатление като произведението, или пък тази проверка следва да се съсредоточи върху нещо друго.

4) За отговора на въпрос 3 и на въпроса дали обект на приложното изкуство, с който се твърди, че се нарушават права, попада в обхвата на закрилата на дадено произведение и нарушава изключителното право върху произведението, какво е значението:
   а) на степента на оригиналност на произведението за обхвата на закрилата на това произведение?

б) на обстоятелството, че произведението и обектът на приложното изкуство, с който се твърди, че се нарушават права, съдържат елементи, откривани в общоразпространени форми, или се основават на вече познати промишлени дизайни и представляват тяхна разновидност или текуща тенденция на съответния дизайн?
в) на обстоятелството, че идентични или сходни обекти са били създадени преди или — независимо от и без познаване на произведението — след създаването на това произведение?“.

Дело C-795/23

34 USM произвежда и търгува от десетилетия със система от модулни мебели под наименованието „USM Haller“. Тази система от мебели се характеризира със сглобяването от кръгли тръби с гланцово хромирано покритие посредством сферични свързващи елементи на конструкция, в която се поставят различни по цвят метални затварящи плоскости. Така създадените корпуси могат да се поставят един върху друг или един до друг и от тях да се правят произволни комбинации.

35 Konektra предлага чрез своя онлайн магазин резервни части и части за надграждане за системата от модулни мебели „USM Haller“, които съответстват по форма и обикновено по цвят на оригиналните компоненти на USM. След като първоначално се ограничава само до продажбата на резервни части, на която USM не се противопоставя, през 2017 г. Konektra преструктурира своя онлайн магазин. От 2018 г. на уебсайта на Konektra има всички компоненти, необходими за сглобяване на цялостни мебели „USM Haller“, и реклама на последните, която съдържа и снимки на сглобени мебели. Освен това Konektra предлага на клиентите си монтажна услуга за сглобяване на доставените отделни части в цялостни мебели, като при доставките се прилагат инструкции за монтаж, в които се обяснява как се изграждат цялостни мебели.

36 Според USM Konektra вече не ограничава дейността си до предлагане на резервни части за системата „USM Haller“, а произвежда, предлага и продава своя собствена система мебели, идентична на тази на USM. USM счита, че офертата на Konektra нарушава неговото авторско право върху системата „USM Haller“ като произведение на приложното изкуство или най-малко представлява недопустимо копиране съгласно конкурентното право.

37 Поради това USM предявява иск срещу Konektra „за преустановяване на нарушението, предоставяне на информация и счетоводни данни“, както и „за възстановяване на разходите за отправяне на предупреждение и установяване на задължение за обезщетение за вреди“. Landgericht Düsseldorf (Областен съд Дюселдорф, Германия) уважава тези искания, главно на основание на авторското право.

38 Oberlandesgericht Düsseldorf (Висш областен съд Дюселдорф, Германия) обаче отхвърля на въззивна инстанция посочените искания, основани на авторското право. Този съд приема, че системата от модулни мебели „USM Haller“ не е произведение на приложното изкуство, ползващо се с авторскоправна закрила, тъй като не отговаря на условията, определени в практиката на Съда, установена по-специално с решения от 12 септември 2019 г., Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721), и от 11 юни 2020 г., Brompton Bicycle (C-833/18, EU:C:2020:461), за да се счита за произведение на приложното изкуство по смисъла на членове 2—4 от Директива 2001/29.

39 USM и Konektra подават ревизионни жалби срещу решението на Oberlandesgericht Düsseldorf (Висш областен съд Дюселдорф) пред запитващата юрисдикция, Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия).

40 Запитващата юрисдикция смята, че разрешаването на спора в главното производство зависи от тълкуването на понятието „произведение“ по смисъла на член 2, буква а), член 3, параграф 1 и член 4, параграф 1 от Директива 2001/29, съгласно което даден обект трябва да притежава две характеристики, за да бъде квалифициран като произведение, а именно, от една страна, въпросният обект трябва да бъде оригинален, в смисъл че трябва да бъде собствено интелектуално творение на своя автор, в което намира израз свободният и творчески избор на последния, и от друга страна, реализирането на обекта не трябва да е било обусловено от технически съображения, правила или от други изисквания, които не са оставили място за упражняването на творческа свобода.

41 В това отношение запитващата юрисдикция признава, че системата от модулни мебели „USM Haller“ представлява „достатъчен израз“ по смисъла на втората характеристика съгласно съдебната практика, установена с решение от 12 септември 2019 г., Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721), като тази характеристика предполага наличието на обект, който може да бъде разпознат достатъчно точно и обективно, макар този израз да не е непременно постоянен. Според нея системата от модулни мебели „USM Haller“ позволява „обективно разпознаване“, тъй като се състои от ограничен брой отделни елементи, които са комбинирани помежду си в система и създават характерно и повтарящо се цялостно впечатление.

42 В това отношение запитващата юрисдикция не изключва възможността в случая на обектите на приложното изкуство да съществува съотношение правило-изключение между закрилата съгласно правото в областта на промишления дизайн и авторскоправната закрила, така че при проверката за оригиналност на тези обекти съгласно авторското право да се поставят по-високи изисквания към свободния и творчески избор на автора, отколкото при други видове обекти.

43 Освен това тя посочва, че се поставя въпросът дали проверката за оригиналност на даден обект зависи от субективното схващане на неговия автор, или следва да се приложи обективен критерий. В това отношение запитващата юрисдикция счита, че в практиката на Съда все още не е ясно установено дали при преценката на оригиналността на даден обект могат да се вземат предвид външни и последващи създаването му фактори, като представянето му на художествени изложби или в музеи, или пък полученото в професионалните среди признание.

44 При тези обстоятелства Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Що се отнася до произведенията на приложното изкуство, съществува ли определено съотношение правило-изключение между закрилата съгласно правото в областта на промишления дизайн и авторскоправната закрила, така че при проверката за оригиналност на тези произведения съгласно авторското право да се поставят по-високи изисквания към свободния и творчески избор на автора, отколкото при други видове произведения?

2) Следва ли при проверката за оригиналност на посочените произведения съгласно авторското право да се взема предвид (и) субективното схващане на автора за творческия процес, и трябва ли той по-специално да прави свободен и творчески избор съзнателно, за да може този избор да се счита за свободен и творчески избор по смисъла на практиката на [Съда]?

3) Ако в рамките на проверката за оригиналност на същите произведения релевантен фактор е дали и до каква степен художественото творчество е намерило обективен израз в произведението: могат ли да бъдат взети предвид при тази проверка и обстоятелства, настъпили след релевантната за преценката на оригиналността дата на създаване на дизайна, като например представянето на дизайна на художествени изложби или в музеи, или пък полученото в професионалните среди признание?“.

Производството пред Съда

45 С решение на председателя на Съда от 13 май 2024 г. дела C-580/23 и C-795/23 са съединени за целите на устната фаза на производството и на съдебното решение.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос по дело C-795/23

46 С първия въпрос запитващата юрисдикция по дело C-795/23 иска по същество да се установи дали Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че има съотношение правило-изключение между закрилата съгласно правото в областта на промишления дизайн и авторскоправната закрила, така че при проверката за оригиналност на обектите на приложното изкуство да следва да се прилагат по-високи изисквания отколкото предвидените за други видове произведения.

47 В случая съмненията на запитващата юрисдикция се отнасят конкретно до квалифицирането на утилитарен обект като „произведение“ по смисъла на Директива 2001/29. Тази юрисдикция иска по-специално да се изясни обхватът на точка 52 от решение от 12 септември 2019 г., Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721), в която Съдът приема, че макар закрилата на промишлените дизайни и закрилата във връзка с авторското право да могат по силата на правото на Съюза да бъдат предоставяни кумулативно на един и същи обект, това кумулиране е допустимо само в определени случаи.

48 В това отношение следва да се припомни, че както е видно от постоянната съдебна практика, посоченото в член 2, буква а) от Директива 2001/29 понятие „произведение“ представлява самостоятелно понятие на правото на Съюза, което трябва да се тълкува и прилага еднообразно и което предполага наличието на два кумулативни елемента. От една страна, то означава, че съществува оригинален обект, в смисъл че той е собствено интелектуално творение на неговия автор. От друга страна, квалификацията като „произведение“ е запазена за елементите, които изразяват такова творение (решение от 12 септември 2019 г., Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, т. 29 и цитираната съдебна практика).

49 Що се отнася до първия от тези елементи, от съдебната практика следва, че за да може даден обект да се разглежда като оригинален, е необходимо и достатъчно той да отразява личността на автора, представлявайки проява на неговия свободен и творчески избор. Когато реализирането на даден обект обаче е било обусловено от технически съображения, правила или от други изисквания, които не са оставили място за упражняването на творческа свобода, този обект не може да се разглежда като притежаващ необходимата оригиналност, за да бъде произведение (решение от 12 септември 2019 г., Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, т. 30 и 31 и цитираната съдебна практика).

50 Съответно отражението на личността на автора в обекта, за който се търси закрила, чрез проявата на свободния и творчески избор на посочения автор, представлява определящо условие за понятието „оригиналност“ и следователно за авторскоправната закрила в правото на Съюза.

51 За сметка на това, що се отнася до закрилата на промишлените дизайни, попадащи в приложното поле или на Директива 98/71, приложима за регистрираните в или за държава членка промишлени дизайни, или на Регламент № 6/2002, приложим за защитените на равнището на Съюза промишлени дизайни, се прилага друг обективен критерий за закрила, а именно новост и оригиналност. Този критерий се преценява спрямо предходни промишлени дизайни и в този контекст може да се ползва от закрилата всеки промишлен дизайн, който се отличава от тях достатъчно, за да създаде различно цялостно визуално впечатление.

52 Тази разлика в критериите за закрила се дължи на това, че закрилата на промишлените дизайни, от една страна, и закрилата с авторско право, от друга страна, преследват различни цели и се уреждат от отделни режими. Всъщност закрилата на промишлените дизайни цели защитата на обекти, които макар да са нови и оригинални, имат утилитарен характер и са предвидени за масово производство. Освен това тази закрила е предназначена да се прилага за ограничен, но достатъчен срок, за да даде възможност да се постигне възвръщаемост на инвестициите, необходими за създаването и производството на тези обекти, без обаче да възпрепятства прекомерно конкуренцията. От своя страна закрилата с авторско право, чиято продължителност е значително по-голяма, се прилага само за обектите, които заслужават да бъдат квалифицирани като произведения (решение от 12 септември 2019 г., Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, т. 50).

53 Поради тези причини предоставянето на авторскоправна закрила на обект, защитен като промишлен дизайн, не може да доведе до накърняване на съответните цели и ефективност на тези две защити (решение от 12 септември 2019 г., Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, т. 51).

54 От това следва, първо, че обектите, защитени с промишлен дизайн, по принцип не могат да се приравняват на обектите, които представляват защитени от Директива 2001/29 произведения (решение от 12 септември 2019 г., Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, т. 40). Второ, не съществува никакъв автоматизъм между предоставянето на закрила съгласно правото в областта на промишления дизайн и предоставянето на авторскоправна закрила. Трето, условията за тази закрила, а именно, от една страна, за новост и оригиналност и от друга страна, за оригиналност, не трябва да се смесват.

55 Макар закрилата, предоставяна на промишлените дизайни, и тази, предоставяна от авторското право, да не се изключват взаимно (вж. в този смисъл решение от 12 септември 2019 г., Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, т. 43), и да могат да бъдат предоставяни кумулативно на един и същ обект, това кумулиране е ограничено до определени хипотези (решение от 12 септември 2019 г., Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, т. 52), тъй като се предполага, че авторът създава уникално произведение, носещо отпечатъка на неговата личност, което като такова е защитено в съответствие с Директива 2001/29.

56 При все това няма съотношение правило-изключение между закрилата, предоставяна на промишлените дизайни, и закрилата с авторско право.

57 Ето защо трябва да се приеме, че даден промишлен дизайн може да се квалифицира като „произведение“ по смисъла на Директива 2001/29, ако отговаря на двете изисквания, посочени в точка 48 от настоящото решение (вж. в този смисъл решение от 12 септември 2019 г., Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, т. 48), и оригиналността на обектите на приложното изкуство трябва да се преценява съгласно същите изисквания като използваните за преценка на оригиналността на другите видове обекти.

58 С оглед на всичко изложено по-горе на първия въпрос по дело C-795/23 следва да се отговори, че Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че няма съотношение правило-изключение между закрилата съгласно правото в областта на промишления дизайн и авторскоправната закрила, така че при проверката за оригиналност на обектите на приложното изкуство да следва да се прилагат по-високи изисквания отколкото предвидените за други видове произведения.

По първия и втория въпрос по дело C-580/23, както и по втория и третия въпрос по дело C-795/23

59 С първия и втория въпрос по дело C-580/23, както и с втория и третия въпрос по дело C-795/23, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващите юрисдикции искат по същество да се установи дали член 2, буква а), член 3, параграф 1 и член 4, параграф 1 от Директива 2001/29 трябва да се тълкуват в смисъл, че при преценката за оригиналност на обектите на приложното изкуство следва да се вземат предвид елементите, свързани с творческия процес и с намеренията на автора, или само елементите, доловими в самия обект. В това отношение запитващите юрисдикции искат да установят каква е ролята в тази преценка на допълнителните елементи, като използването при създаването на съответния обект на вече разпространени форми, повлияването на автора от съществуващи обекти, вероятността за независима сходна творба или също признанието на творбата от професионалните среди.

По преценката за оригиналност на обектите на приложното изкуство

60 Що се отнася до преценката на критерия за оригиналност, следва да се припомни, че в случая двете запитващи юрисдикции искат да установят по какъв начин трябва да се преценява творческият избор, направен при създаването на утилитарни обекти като мебели.

61 От цитираната в точки 48 и 49 от настоящото решение съдебна практика следва, че за да установи оригиналността на произведение в авторското право, сезираният съд трябва да прецени дали обектът, за който се търси закрила, представлява израз на свободния и творчески избор, отразяващ личността на неговия автор.

62 Както подчертава генералният адвокат в точка 41 от заключението си, тази преценка трябва да се извърши, като се вземе предвид спецификата на съответния вид произведения. Всъщност произведенията на приложното изкуство се различават от други категории произведения с това, че представляват на първо място утилитарни обекти. Такива обекти обаче са плод на опита и на избора на своите създатели, който може да е продиктуван от технически и ергономически изисквания или от изисквания за безопасност, или да е следствие на приети в съответния отрасъл стандарти или споразумения.

63 Съдът е уточнил в това отношение, че обект, който изпълнява условието за оригиналност, може да получи авторскоправна закрила дори когато реализирането му отчасти е било обусловено от технически съображения, стига това да не е попречило на автора да отрази личността си в този обект, като прояви своя свободен и творчески избор (вж. в този смисъл решение от 11 юни 2020 г., Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, т. 26).

64 Всъщност от съдебната практика следва, че когато компонентите на един обект се характеризират единствено с техническата си функция, критерият за оригиналност не е изпълнен, тъй като авторскоправната закрилата не обхваща идеите. Когато обективната форма на тези компоненти е продиктувана от техническата им функция, различните начини да се осъществи дадена идея, в действителност са ограничени до такава степен, че идеята и нейната обективна форма се смесват (вж. в този смисъл решение от 11 юни 2020 г., Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, т. 27 и цитираната съдебна практика).

65 От това следва, че в областта на авторското право творческият характер на избора на автора на обекта не може да се презумира. Съответно съдът, сезиран с въпроса за оригиналността на утилитарен обект, трябва да търси и идентифицира творческия избор в неговата форма, за да може да го обяви за защитен с авторско право, като се има предвид, че дори когато неговият автор е направил избор, който не е продиктуван от технически или други ограничения, творческият характер на този избор по смисъла на авторското право не може да се презумира (вж. в този смисъл решение от 11 юни 2020 г., Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, т. 32).

66 Що се отнася до компонентите на утилитарен обект, за тях се прилага същият режим както за обекта като цяло. Съответно компонентите на дадено произведение се ползват със закрила по член 2, буква а) от Директива 2001/29, при условие че съдържат някои от елементите, които са оригинален израз на автора на произведението и както такива допринасят за оригиналността на цялото произведение (вж. в този смисъл решение от 16 юли 2009 г., Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, т. 38 и 39).

67 Следва да се добави, че макар несъмнено артистичните и естетическите съображения да са част от творческата дейност, обстоятелството, че даден модел поражда такова въздействие, само по себе си обаче не позволява да се определи дали този модел представлява интелектуално творение, което отразява свободата на избор и личността на неговия автор, и следователно отговаря на изискването за оригиналност (решение от 12 септември 2019 г., Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, т. 54).

68 Съответно обстоятелството, че даден модел поражда, извън утилитарната си цел, собствен визуален ефект, който е забележителен от естетическа или артистична гледна точка, не може само по себе си да обоснове квалифицирането му като „произведение“ по смисъла на Директива 2001/29 (вж. в този смисъл решение от 12 септември 2019 г., Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, т. 55).

По отчитането на творческия процес и намеренията на автора

69 Запитващите юрисдикции искат да се установи дали оригиналността на утилитарен обект като мебелите, за които в случая се търси авторскоправна закрила, трябва да се преценява, като се вземат предвид по-специално намеренията на неговия автор по време на творческия процес.

70 Видно от припомнената в точки 48 и 49 от настоящото решение съдебна практика, за да може даден обект да се разглежда като оригинално творение, е необходимо и достатъчно той да „отразява“ личността на автора, „представлявайки проява“ на неговия свободен и творчески избор.

71 Както обаче подчертава генералният адвокат в точка 45 от заключението си, употребата на думите „отразява“ и „представлявайки проява“ ясно сочи, че такъв избор, както и личността на автора, трябва да са видими в обекта, за който се търси закрила.

72 Що се отнася до втория елемент, посочен в точка 48 от настоящото решение, Съдът уточнява, че понятието „произведение“ по смисъла на Директива 2001/29 предполага наличието на обект, който може да бъде идентифициран достатъчно точно и обективно. Всъщност, от една страна, органите, на които е поверена закрилата на изключителните права, присъщи на авторското право, трябва да могат да разпознаят ясно и точно закриляния по този начин обект. Същото се отнася за третите лица, на които може да бъде противопоставена търсената от автора на този обект закрила. От друга страна, необходимостта да се отхвърли всеки елемент на субективност, който вреди на правната сигурност в процеса на идентифициране на посочения обект, предполага, че този обект е бил обективно изразен (вж. в този смисъл решение от 12 септември 2019 г., Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, т. 32 и 33 и цитираната съдебна практика).

73 Съответно, както бе припомнено в точка 65 от настоящото решение, съдът, който трябва да разгледа въпроса за оригиналността на даден обект, трябва да търси и идентифицира творческия избор „в неговата форма“, за да го обяви за защитен с авторско право като произведение.

74 Това изискване за съществуването на обект, който може да се идентифицира, произтича от основния принцип на авторското право, че се закрилят не идеите, а единствено обективната им форма (вж. в този смисъл решение от 11 юни 2020 г., Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, т. 27). Намеренията на автора обаче спадат към идеите. Следователно те могат да бъдат закриляни само доколкото авторът ги е изразил в съответното произведение.

75 Следователно съдът, сезиран с въпроса за оригиналността на този обект, може да вземе предвид творческия процес и намеренията на автора, при условие че тези елементи са намерили израз в самия обект, без обаче да може да основава преценката си по определящ начин на посочените елементи.

По отчитането на други обстоятелства

76 Запитващите юрисдикции искат да се установи какво значение трябва да се придаде при преценката за оригиналност на даден обект на приложното изкуство на елементи като използването от автора на разпространени форми, повлияването му от съществуващи обекти, създаването или възможността за създаване на независимо сходно творение или обстоятелствата, настъпили след създаването на обекта, като представянето му на художествени изложби или в музеи, или по-общо полученото в професионалните среди признание.

77 Важно е да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика, за да прецени дали даден обект е оригинално творение и поради това се ползва с авторскоправна закрила, запитващата юрисдикция трябва да вземе предвид всички релевантни обстоятелства по случая, налице към момента на разработване на този обект, независимо от външните и последващите създаването фактори (вж. в този смисъл решение от 11 юни 2020 г., Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, т. 37).

78 Първо, в това отношение, както припомня генералният адвокат в точка 54 от заключението си, обстоятелството, че авторът на даден обект използва разпространени форми, само по себе си не изключва оригиналността на последния. Всъщност обект, съставен единствено от разпространени форми, може да бъде оригинален, при положение че авторът е изразил творческия си избор в подреждането на тези форми.

79 Второ, що се отнася до хипотезата, при която авторът на даден обект е повлиян от съществуващи обекти, авторскоправната закрила ще бъде ограничена до установяването на собствените творчески елементи на този автор. Всъщност, когато въпросният обект е „разновидност“ на съществуващо произведение, което е на същия автор и по дефиниция е оригинално, той може да се ползва с авторскоправна закрила, стига използваните отново творчески елементи да остават в него и да представляват отпечатъка на личността на същия автор. За сметка на това, когато авторите са различни, този обект трябва да се разглежда като повлияно произведение, а именно произведение, което не възпроизвежда творческите елементи на друго произведение в същия вид, но е повлияно от тях по друг начин. Това ново произведение обаче само по себе си също може да се ползва от тази закрила, при условие че са изпълнени изискванията, предвидени в цитираната в точка 48 от настоящото решение съдебна практика.

80 Трето, следва да се констатира, че макар авторското право да не поставя условие за новост, създаването от друг автор на обекти, сходни или идентични на определен обект, преди неговото създаване може да бъде релевантен признак за ниската степен, дори за липсата на оригиналност на този обект. Това не променя факта, че в случая на обекти на приложното изкуство, при които различни ограничения, свързани с техническата им функция, стесняват свободата на авторите, не може напълно да се изключи възможността двама автори да са направили независимо сходен или дори идентичен творчески избор.

81 Накрая, четвърто, що се отнася до обстоятелства като представянето на обект на художествени изложби или в музеи, или полученото в професионалните среди признание, тези външни и последващи създаването на обекта обстоятелства не са нито необходими, нито определящи сами по себе си в съответствие с цитираната в точка 77 от настоящото решение съдебна практика.

82 С оглед на всичко изложено по-горе на първия и втория въпрос по дело C-580/23, както и на втория и третия въпрос по дело C-795/23 следва да се отговори, че член 2, буква а), член 3, параграф 1 и член 4, параграф 1 от Директива 2001/29 трябва да се тълкуват в смисъл, че произведение по смисъла на тези разпоредби е обект, който отразява личността на своя автор, представлявайки проява на неговия свободен и творчески избор. Не е свободен и творчески не само изборът, продиктуван от различни, по-специално технически изисквания, обвързали автора при създаването на обекта, но също и този, който макар и свободен, не носи отпечатъка на личността на автора, като придава на този обект уникален аспект. Обстоятелства като намеренията на автора по време на творческия процес, източниците, които са му повлияли, и използването на разпространени форми, вероятността от създаване на независимо сходно творение или признанието на обекта от професионалните среди могат евентуално да бъдат взети предвид, но във всички случаи не са нито необходими, нито определящи за установяване на оригиналността на обекта, за който се търси закрила.

По третия и четвъртия въпрос по дело C-580/23

83 С третия и четвъртия въпрос по дело C-580/23, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 2, буква а), член 3, параграф 1 и член 4, параграф 1 от Директива 2001/29 трябва да се тълкуват в смисъл, че за да се установи нарушение на авторското право, следва, от една страна, да се определи дали творческите елементи са възпроизведени по разпознаваем начин в обекта, или в това отношение е достатъчно едно и също цялостно визуално впечатление, и от друга страна, да се вземе предвид степента на оригиналност на съответното произведение и наличието на сходно творение.

84 На първо място, в това отношение следва да се припомни, че в авторското право нарушението е последица от използването на произведение без разрешението на неговия автор (вж. в този смисъл решение от 11 юни 2020 г., Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, т. 21).

85 Съдът е постановил, че неразрешеното използване на произведение може да съставлява такова нарушение дори когато се отнася до сравнително незначителен елемент от това произведение, стига този елемент сам по себе си да е израз на собственото интелектуално творение на автора (вж. в този смисъл решение от 16 юли 2009 г., Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, т. 47).

86 Съответно, за да установи нарушение на авторското право, запитващата юрисдикция следва, първо, да установи неразрешено използване поне на оригиналните творчески елементи на защитеното произведение и второ, да определи дали тези елементи, тоест тези, които са израз на избора, отразяващ личността на автора на произведението, са възпроизведени по разпознаваем начин в обекта, с който се твърди, че се нарушават права (вж. в този смисъл и по аналогия решение от 29 юли 2019 г., Pelham и др., C-476/17, EU:C:2019:624, т. 39).

87 За сметка на това, за да се прецени дали е налице нарушение на авторското право съгласно член 2, буква а), член 3, параграф 1 и член 4, параграф 1 от Директива 2001/29, сравнението на цялостното впечатление, създавано от всеки от конфликтните обекти, не може да бъде определящо, тъй като този критерий се отнася до закрилата на промишлените дизайни.

88 На второ място, що се отнася до отчитането на степента на оригиналност на закриляното произведение, следва да се припомни, че когато даден обект има характеристиките, посочени в точка 48 от настоящото решение, и следователно представлява произведение, той трябва в това си качество да се ползва от авторскоправна закрила в съответствие с Директива 2001/29, като следва да се отбележи, че обхватът на тази закрила не зависи от степента на творческа свобода, с която е разполагал неговият автор, и следователно закрилата не може да бъде по-слаба от тази, с която се ползва всяко произведение, попадащо в обхвата на посочената директива (вж. в този смисъл решение от 12 септември 2019 г., Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, т. 35).

89 В това отношение е важно да се подчертае, че Съдът е постановил по-специално във връзка с утилитарните обекти, че наличието на различни възможни форми, които позволяват да се постигне същият технически резултат — ако се установи, че то дава възможност за избор — не е определящо за преценката на факторите, от които се е ръководил изборът на автора. По същия начин волята на предполагаемия нарушител е без значение за тази преценка (вж. в този смисъл решение от 11 юни 2020 г., Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, т. 35).

90 На трето място, що се отнася до наличието на общ източник на влияние върху двата конфликтни обекта, както генералният адвокат отбелязва по същество в точка 71 от заключението си, от една страна, когато двата въпросни обекта са повлияни от едно и също произведение или пък от по-ранен промишлен дизайн, само „новите“ творчески елементи са оригинални в производното произведение и само възпроизвеждането на тези нови елементи е евентуално нарушение на авторското право. От друга страна, само фактът, че се следва една и съща тенденция или художествено течение, както автора на по-ранно произведение, не е такова нарушение при липсата на възпроизвеждане на конкретно разпознаваеми творчески елементи от това по-ранно произведение.

91 На последно място, що се отнася до наличието на независимо сходно творение, макар възможностите за творчество да са ограничени по технически причини при обектите на приложното изкуство, подобна хипотеза не е напълно изключена и, ако се приеме за установена, не съставлява нарушение на авторското право. За да констатира евентуално нарушение на авторското право, сезираният съд следва да прецени дали действително има такова независимо сходно творение, като вземе предвид всички релевантни обстоятелства по случая, налице към момента на създаване на съответните обекти, независимо от външните и последващите създаването фактори. Само възможността за наличие на подобна хипотеза не може да обоснове отказ от авторскоправна закрила.

92 С оглед на всичко изложено по-горе на третия и четвъртия въпрос по дело C-580/23 следва да се отговори, че член 2, буква а), член 3, параграф 1 и член 4, параграф 1 от Директива 2001/29 трябва да се тълкуват в смисъл, че за да се установи нарушение на авторското право, следва да се определи дали творчески елементи на защитеното произведение са възпроизведени по разпознаваем начин в обекта, с който се твърди, че се нарушават права. Същото цялостно визуално впечатление, създадено от двата конфликтни обекта, и степента на оригиналност на съответното произведение не са релевантни. Възможността за наличие на сходно творение не може да обоснове отказ от закрила.

По съдебните разноски

93 С оглед на обстоятелството, че за страните по главните производства настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производствата пред запитващите юрисдикции, последните следва да се произнесат по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

1) Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество

трябва да се тълкува в смисъл, че

няма съотношение правило-изключение между закрилата съгласно правото в областта на промишления дизайн и авторскоправната закрила, така че при проверката за оригиналност на обектите на приложното изкуство да следва да се прилагат по-високи изисквания отколкото предвидените за други видове произведения.

2) Член 2, буква а), член 3, параграф 1 и член 4, параграф 1 от Директива 2001/29

трябва да се тълкуват в смисъл, че

произведение по смисъла на тези разпоредби е обект, който отразява личността на своя автор, представлявайки проява на неговия свободен и творчески избор. Не е свободен и творчески не само изборът, продиктуван от различни, по-специално технически изисквания, обвързали автора при създаването на обекта, но също и този, който макар и свободен, не носи отпечатъка на личността на автора, като придава на този обект уникален аспект. Обстоятелства като намеренията на автора по време на творческия процес, източниците, които са му повлияли, и използването на разпространени форми, вероятността от създаване на независимо сходно творение или признанието на обекта от професионалните среди могат евентуално да бъдат взети предвид, но във всички случаи не са нито необходими, нито определящи за установяване на оригиналността на обекта, за който се търси закрила.

3) Член 2, буква а), член 3, параграф 1 и член 4, параграф 1 от Директива 2001/29

трябва да се тълкуват в смисъл, че

за да се установи нарушение на авторското право, следва да се определи дали творчески елементи на защитеното произведение са възпроизведени по разпознаваем начин в обекта, с който се твърди, че се нарушават права. Същото цялостно визуално впечатление, създадено от двата конфликтни обекта, и степента на оригиналност на съответното произведение не са релевантни. Възможността за наличие на сходно творение не може да обоснове отказ от закрила.

Подписи